

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Komisija za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide

Številka: 541-01/15-1/ EPA 562-VII
Ljubljana, 15. 7. 2015

Komisija za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide je, na podlagi 20. in 97. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15) in drugega odstavka 56. člena Zakona o Državnem svetu (Uradni list RS, št. 100/05 - uradno prečiščeno besedilo, 95/09 – odl. US, 21/13 - ZFDO-F), oblikovala naslednje

Mnenje

k Predlogu zakona o spremembi Zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev (ZUPJS-D) – druga obravnava

Komisija za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide je na 40. seji 14. 7. 2015 obravnavala Predlog zakona o spremembi Zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev (ZUPJS-D), ki sta ga v obravnavo Državnemu zboru predložila poslanec Luka Mesec in poslanka mag. Mirjam Bon - Klanjšček.

Komisija predlog zakona **podpira**.

Komisija na podlagi predstavitve predlagatelja ugotavlja, da je bil predlog zakona vložen v zakonodajno proceduro na podlagi pobude Dobrodelnega društva Petka za nasmeH in da je njegov ključni namen zvišanje cenzusa za brezplačno kosilo učencem z obstoječih 18 % neto povprečne plače v Republiki Sloveniji na 36 %. S tem bi se v krog upravičencev do subvencioniranega kosila v osnovni šoli, poleg prejemnikov otroškega dodatka iz prvega dohodkovnega razreda, uvrstili tudi upravičenci do otroškega dodatka iz drugega in tretjega dohodkovnega razreda. S tem bi se, kot navajata predlagatelja, mejo za upravičenost do subvencioniranega kosila postavilo na primerljivo višino s pragom revščine, ki po metodologiji Statističnega urada RS znaša 593 evrov.

Predlagatelj je komisijo seznanil tudi z nameravano vložitevijo amandmaja k 2. členu predloga zakona, na podlagi katerega bi se zakon začel uporabljati že 1. 9. 2015 in ne 1. 1. 2016, kot je bilo s predlogom zakona prvotno predvideno. Glede morebitnih finančnih ovir za izvedbo predlagane predčasne uveljavitve zakonskih določb predlagatelj navaja možnost uporabe proračunske rezerve v višini 11 milijonov evrov, pričakovan večji priliv sredstev v proračun v povezavi z izboljšano gospodarsko situacijo v državi ter obstoječi manevrski prostor v proračunu do doseženega Maastrichtskega kriterija maksimalnega proračunskega primanjkljaja v višini 3 % BDP.

Komisiji je svoje stališče predstavila tudi Dobrodelna organizacija Petka za nasmeh, ki je bila pobudnica za vložitev predloga zakona v parlamentarno proceduro. Omenjena organizacija je v zadnjih dveh letih s pomočjo članov in podpornikov uspela vsak šolski dan zagotoviti brezplačno kosilo več kot 200 osnovnošolcem. Poudarjajo pa, da so potrebe po brezplačnem kosilu otrok še veliko večje. Kljub svojemu trudu in pomoči različnih drugih dobrodelnih organizacij, ocenjujejo, da bi pomoč potrebovalo še vsaj 30.000 otrok, ki trenutno ostajajo brez toplega obroka v šoli. Opozarjajo, da zgolj dobrodelno delo ni dovolj, da je nujno sprejeti sistemske ukrepe na ravni države in da je na problematiko subvencioniranja kosil treba gledati kot na vložek v prihodnost otrok in ne zgolj kot na dodaten strošek države.

Komisija se je seznanila tudi z mnenjem Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, ki namero predlagateljev sicer podpira, vendar pa v nadaljnji proceduri pušča odprto vprašanje zagotavljanja 100 %-ne subvencije kosila za vse tri razrede (razmislek o uvedbi regresivne lestvice subvencioniranja: 100 %-no subvencijo za prvi dohodkovni razred, 70 %-no za drugi in 40 %-no za tretji dohodkovni razred), saj meni, da bi bilo bolj smiselno uvesti razlike med posameznimi dohodkovnimi razredi. Ministrstvo opozarja tudi na finančne omejitve predloga zakona in na tehnično neizvedljivost predlaganega začetka uporabe zakona s 1. 9. 2015 ter tudi v zvezi s tem napoveduje dodaten premislek in iskanje ustrezne rešitve.

Komisija je predlogu zakona v razpravi izrazila podporo, saj je menila, da so razlogi za predlagane zakonske spremembe prepričljivi. Po mnenju komisije si vsak smiselni predlog, ki lahko pripomore k izboljšanju položaja otrok, zasluži podporo, še zlasti zaradi vseh podatkov in dejstev o izpostavljenosti otrok revščini, ki smo jim priča v zadnjih letih. Komisija zato izraža željo, da se bosta pristojno ministrstvo in predlagatelj v nadaljevanju zakonodajne procedure uspela uskladiti glede odprtih vprašanj in najti rešitve, ki bodo tako tehnično kot finančno izvedljive in čim prej tudi uveljavljene.

Komisija se zaveda, da je kljub trenutno dobrim napovedim glede gospodarske rasti še vedno treba morebitne dodatne odhodke države racionalno načrtovati in se zavedati dejstva, da so sredstva v proračunskih postavkah rezerv namenjena različnim izrednim situacijam, ki jih je prav tako treba reševati nujno, če pride do njih. Kljub temu pa meni, da bi morali odhodki, ki so namenjeni otrokom, v primerjavi z vsem ostalim proračunskim odhodkom z relativno visoko stopnjo pomembnosti, imeti pri sprejemanju odločitev o morebitnem povečanju odhodkov drugačno težo.

Mnenja članov komisije v zvezi s pomisleki ministrstva glede predlagane uveljavitve enake (100 %-ne) stopnje subvencije za vse prve tri dohodkovne razrede so se v razpravi delno razhajala. Vsi so se sicer strinjali, da je treba zagotoviti čim bolj enakovredno in pravično obravnavo posameznih upravičencev, pri tem pa so nekateri člani podprli razmišljanja ministrstva o uvedbi različnih stopenj subvencij z namenom zagotovitve ustrezne porazdelitve pravic, ki izhajajo iz različnih izhodišč posameznih upravičencev in razlik med dohodki v posameznih razredih, na drugi strani pa je prevladalo prepričanje, da uvedba različnih stopenj subvencij za kosilo v prvih treh dohodkovnih razredih ni utemeljena, ker tako drugi kot tretji dohodkovni razred v sistemu uveljavljanja pravic iz javnih sredstev predstavljata razreda, v katerih se od nekaj več kot 270.000 prejemnikov otroškega dodatka še vedno nahaja veliko družin, ki živijo na robu revščine, in v katerih starši prejemajo zgolj minimalno

plačo, otroci pa so prikrajšani tako za ustrezno prehrano kot tudi različne druge šolske in obšolske dejavnosti.

Komisija dodatno opozarja, da bodo tudi v primeru zvišanja cenzusa za subvencije kosila v osnovni šoli na višino 36 % neto povprečne plače v Republiki Sloveniji še vedno ostali odprti določeni problemi v zvezi s socialnim položajem otrok in družin, zato bi se moralo iskati celovitejše rešitve. Ker se pogosto izkaže, da obstoječi dohodkovni cenzusi in pogoji za pridobitev pravic iz javnih sredstev, glede na realnost posameznikov in družin, niso ustrezno postavljeni, komisija poziva k novi oceni realnih minimalnih življenjskih stroškov posameznika in družin ter s tem povezani prilagoditvi pogojev za uveljavljanje pravic iz javnih sredstev.

* * *

Za poročevalca je bil določen podpredsednik komisije Tomaž Horvat, mag.

Nuša Zupanec, l.r.
sekretarka komisije

Tomaž Horvat, mag., l.r.
podpredsednik komisije